І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 80. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 28-го КВІТНЯ 1960 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 28, 1960 — No. 80. VOL. LXVII.

АЙЗЕНГАВЕР ПЛЯНУЄ ЗВЕРНУТИСЯ ДО КОНҐРЕСУ В СПРАВІ ПРИСПІШЕННЯ УХВАЛ

ВАЖЛИВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ ЩЕ НЕ Є УХВАЛЕНІ, А КОНҐРЕС ПЛЯНУЄ ЗАКІНЧИТИ ВЧАСНІШЕ ПРАЦЮ

Вашингтон. — Провідники республіканських членів в Конґресі сенатор Еверетт МекКінлі Діркcен і конґресмен Чарлс А. Галлек відбули конференцію з президентом Айзенгавером в дні 26-го квітня і після неї заявили журналістам, що Президент турбується тим фактом, що демократична більшість в Конґресі досі ухвалила тільки один важливіший законопроєкт про охорону громадських прав, а цілий ряд інших важливих законопроєктів ще не є ухвалені. Конґрес цього року схоче вчасніше закінчити цю сесію, бо вже 11-го липня почнеться демократична номінаційна конвенція, і тому Президент плянує вислати до Конґресу окреме звернення, в якому проситиме про приспішення праці та вчасніше прийняття важливих законопроєктів. Одночасно Президент висловив своє невдоволення з того, що Конґрес плянує законопроєкт збільшити на 20% платні федеральних урядовців, що збільшило б видатки державної скарбниці на $1,600,000,000 річно. Президент є і проти того, щоб Конґрес ухвалював законопроєкт про видачу одного більйона долярів на позики для нових власників домів. Уряд є проти того, щоб збільшувати федеральні видатки поза дійсні потреби, які є узгляднені в урядових законопроєктах. Конґресмен Галлек заявив, що від останнього збільшення платень федеральних урядовців ціни на товари щоденного вжитку зросли тільки на 1,5%, а демократи пропонують збільшення платні на 20 відсотків. Галлек не казав, чи Президент поставить вето проти цих законопроєктів, коли б їх Конґрес прийняв, тільки сказав, що навіть незначне збільшення платень федеральних урядовців було б „нестравне" для уряду. В справі будови нових домів Галлек казав, що немає в цій справі необхідности і тому не треба вже в цьому році коштом дефіциту ухвалювати більшу суму на цю ціль. Президент має порушити і справу запроєктованої урядом суми $4,175,000,000 на допомогу закордонові, яку обидві палати Конґресу трохи зменшили, і також турбується тим, щоб Конґрес ухвалив законопроєкт про незначне збільшення мінімальної заробітньої платні. Представники республіканської меншости в Конґресі заявили, що не можуть подати, що буде докладним змістом звернення Президента до Конґресу, тільки сказали, що Президент бажав би, щоб Конґрес ухвалив найконечніші законопроєкти ще перед Конвенціями, це значить ще до перших днів липня, щоб не треба було влітї чи восени скликати надзвичайну сесію Конґресу. На конференції в Білому Домі обговорювали справу лікарської допомоги для старших осіб, але не дійшли до жадного рішення в цій справі.

НАСЕЛЕННЯ НЮ ЙОРКУ ВІТАЛО ОВАЦІЙНО ПРЕЗИДЕНТА ДЕ ҐОЛЯ

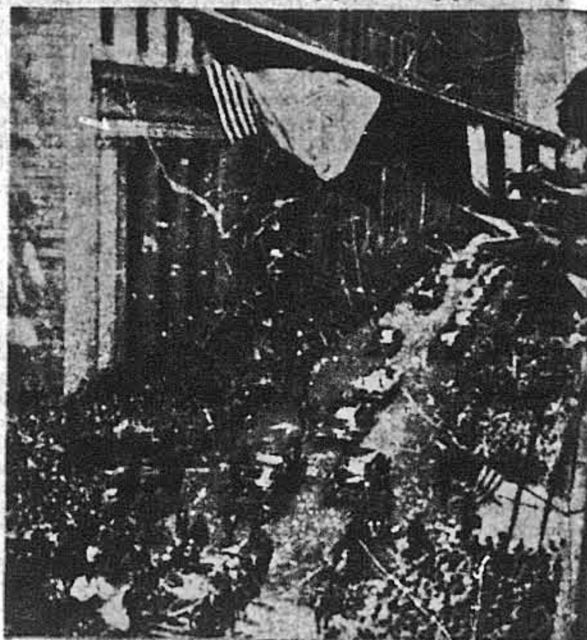

Ню Йорк вітає президента Франції, ген. де Ґоля

Ню Йорк.—Мешканці міста Ню Йорку вітали у вівторок 26. квітня ц.р. французького президента Шарля де Ґоля більш оваційно, як під час його першого приїзду до ЗДА 27 серпня 1945 року, після переможного закінчення війни і в час, як він був президентом французького провізоричного уряду. Прибув він з Вашинґтону на летовище морської піхоти Ля Ґардія, де його привітав особисто посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер, який в усіх інших випадках приймає почесних гостей у Ситі Голл, а не виїжджає проти них на летовище. Ваґнер супроводив теж увесь час де Ґоля в його тріюмфальному переїзді по нюйоркськ. Бодвею. Охороняло де Ґоля під час його 22-годинного перебування в Ню Йорку коло 1,000 поліцаїв, в тому 143, які говорили по французьки. Сконсиґновано таку велику кількість поліцаїв з огляду на можливість пікетування де Ґоля, до якого закликували різні організації, між ними теж товариства студентів із Африки та Азії, які хотіли протестувати проти французької політики в Альжирії. Так же само закликували до пікетування арабські студенти, бажаючи цим висловити свій протест проти французьких атомових спроб на Сагарі. Із Ля Ґардія президент де Ґоль віділхав до Ситі Голл і після коротких відвідин у правлінні міста переїхав до готелю Астор, де відбулося урочисте прийняття на його честь. Під час свого короткого перебування в Ню Йорку де Ґоль замешкав із своєю дружиною у Валдорф Асторія, де він прийняв губернатора нюйоркського стейту Нелсона Рокефеллера і після чого взяв участь у прийнятті, влаштованому на його честь асоціяцією американських редакторів і видавців. Увечері після короткого приватного прийняття для урядників французького консуляту відбулося у Валдорф Асторія урочисте прощальне прийняття на пошану де Ґоля. З Ню Йорку о год. 8.50 вечора де Ґоль від'їхав до Сан Франсіско.

Захід сформулював принципові передумови для загального роззброєння

Женева. — З уваги на вічний крик большевиків про потребу „генерального і тотального" роззброєння, 5 західніх держав, учасників Женевської конференції роззброєння, пред'явили в минулий вівторок 26-го квітня засадничі передумови для такого „тотального і ґенерального" роззброєння. В загальному, це такі найважливіші точки: — 1. роззброєння має переводитись ступнево, окремими етапами, без згори визначених твердих термінів, — 2. між атомовими і звичайними родами зброї мусить існувати завжди балянс, щоб ніодна держава не дістала над іншими державами небезпечної переваги,, — 3. кожний етап роззброєння і кожне окреме конкретне роззброєння мусить підлягати докладній і успішній контролі під авспіціями Об'єднаних Націй, та—4. про кожну стадію переговорів треба переводити ступневі переговори. Большевики мають застереження до кожної з тих точок і тому Валеріян Зорін зараз потім висловив своє „розчарування", що західні держави не погоджуються на „генералне і тотальне" роззброєння. Американський делеґат Фредерік Ітон відповів йому, що західні держави не підуть на совєтський гачок, щоб підписуватись під пустими пропаґандивними гаслами. Речником всіх 5-х західніх делеґацій був французький делеґат, колишній міністер Жіль Мош.

Японські комуністи демонструють проти договору приязни з Америкою

Токіо. — Кілька тисяч японських студентів і робітників, керованих комуністичними агітаторами, перевели в минулий вівторок (в середу далекосхідного часу) в столиці Японії бурхливі демонстрації проти ратифікування японським парляментом нового американсько-японського договору про союз і приязнь. 8,000 змобілізованих поліцийтів розпорошували демонстрантів, при чому прийшло до численних сутичок, в яких ранено коло 50 поліціянтів і студентів. Арештовано 13-х лідерів. Студентська організація Зенґакурен стоїть цілком під впливами комуністів. В японському парляменті саме йдуть довгі й бурхливі дебати над згаданим японсько-американським договором.

ЗДА ГОТОВІ ВІДПЕРТИ НОВУ АҐРЕСІЮ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ

ВІДБУЛАСЬ НАРАДА 14-ох КРАЇН, УЧАСНИКІВ КОРЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ. — ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СИНҐМАН РІ ЗРІКСЯ, ПОСЛУХАВШИ ПОСТАНОВИ ПАРЛЯМЕНТУ

Вашинґтон. — Дипломатичні репрезентанти 14-х країн, які під проводом Об'єднаних Націй боролись в Кореї проти тамошньої комуністичної аґресії, перевели у державному департаменті нараду, на якій асистент державного секретаря для далекосхідніх справ, Дж. Ґрагам Персонс, звітував про події в Південній Кореї. Ціллю тієї наради було заманіфестувати сторожкість зорганізованого вільного світу, заінтересованого у збереженні свободи в Кореї, з уваги на теперішню південно-корейську внутрішню кризу: верівні американські чинники не виключають, що північно-корейські комуністи, підмовлені і підтримувані комуністичним Китаєм, захочуть використати теперішні труднощі в Південній Кореї для нової несподіваної аґресії під фальшивим гаслом, що нібито вони поспішають з допомогою народові в Південній Кореї. У Вашинґтонській нараді взяли участь репрезентанти Англії, Австралії, Бельгії, Голляндії, Канади, Колюмбії, Франції, Греції, Люксембурґу, Нової Зеляндії, Філіппін, Сіяму, Туреччини й ЗДА. Представники Етіопії і Південної Африки не з'явились, хоч були запрошені. Після наради проголошено комунікат, в якому названі країни закликали до якнайшвидшого впорядкування внутрішніх відносин в Південній Кореї з уваги на тамошню воєнну небезпеку. — Тимчасом внутрішня криза в Південній Кореї розвивається далі. Південно-корейський парлямент у приявності 13? послів з 223 членів парляменту прийняв у середу 27 квітня (далекосхідного часу) резолюцію з закликом до президента Синґмана Рі, щоб він зрікся та щоб нові вибори відбулися до трьох місяців. — Синґман Рі зараз після того засідання парляменту оприлюднив заяву про свою резиґнацію. На час до вибору нового президента і віце-президента функції голови держави і уряду виконує міністер закордонних справ Гух Чунґ, 63-річний колишній прем'єр. У столиці Південної Кореї Сеулі настав повний спокій і настрій радости. Зате в деяких інших містах, як у Пусані і Теґу, відбувались ще ворожі до режиму Синґмана Рі демонстрації. Південно-корейський амбасадор у Вашинґтоні, д-р Ю Чанґ Янґ, з професії лікар, зголосив також резиґнацію, подавши за причину свої помилки, які зробив, думаючи, що демонстрації в Південній Кореї є ділом комуністів. Старенький президент Синґман Рі прийняв на довшу розмову американського амбасадора Волтера МекКонафі та головного команданта американських збройних сил в Кореї, генерала Картера Б. Маґрудера. За газетними твердженнями, вони висловили Синґманові Рі своє переконання, що половинні засоби не зможуть врятувати ситуації і що буде найкраще, якщо він зречеться, уневажнить висліди виборів з 15-го березня ц. р. та розпише нові вибори. Такі самі постанови прийняв парлямент і Рі застосувався до них. В південно-корейській публічній опінії панує переконання, що Америка вирішно допомогла врятувати ситуацію і не допустити до громадянської війни.

Голови демократичного і республіканського комітетів про невдоволення фармерів і вибори

Кензас Ситі, Кензас. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив на зборах, що невдоволення фармерів республіканською рільничою програмою — це головна виборча проблема в цьогорічних виборах на Середньому Заході. „Все, що я тут чув і бачив казав він, свідчить про дійсну фармерську револьту проти політики уряду, хоч Республіканська партія не здає собі справи з цього". Голова Республіканського Крайового Комітету сенатор Трастон Б. Мортон сказав в цій справі: „Ми розуміємо цю проблему, перед якою стоїмо у фармерських стейтах, але мені здається, що ми зайшли задалеко в напрямі до злого". Мартон казав що республіканський кандидат на президента находиться в незручному становищі, бо він гадає, що не може виявити своєї власної фармерської програми, поки не буде найменований на кандидата на президента. Ніксон вже давніше натякав на те, що він не погоджується з теперішнім секретарем рільництва Езрою Тефтом Бенсоном. Бенсона не люблять фармери, бо він хоче якнайбільше зменшити паритет виплачуваної допомоги фармерам і зменшити федеральну контролю над засівами, щоб створити вільну конкуренцію та зменшити фармерську продукцію. Ботлер гадає, що демократи здобудуть становище конґресменів в стейтах Кензас, Айова, Небраска і в обидвох Дакотах.

Ніксон заступатиме Айзенгавера в Парижі на випадок вчаснішого виїзду Президента

Вашинґтон. — З Білого Дому повідомив пресовий секретар ДжеймсГаґерті, що у зв'язку з заповідженою вже давніше візитою президента Айзенгавера до Портуґалії, Президент мусів би при кінці першого тижня конференції на вершинах виїхати з Парижу, щоб вранці 23-го травня бути в столиці Портуґалії, звідки 24-го травня мав би від'їхати до ЗДА. На той випадок, якби конференція на вершинах, яка починається 16 го травня, не скінчилася в першому тижні, Президента заступав би в Парижі віце-президент Ричард Ніксон. Президент матиме багато праці у зв'язку з прийняттям Конґресом законопроєктами, бо в червні він мусітиме виїхати в довшу подорож до СССР і Японії. Гадають, що повідомлення про заступство Президента віце-президентом Ніксоном має здійснити дві цілі. Воно має пригадати Нікіті Хрущову, що Президент не хотів би, щоб конференція на вершинах перемінилась в довгі безплідні дебати, як це часто буває в переговорах із представниками СССР. Визначення Ніксона на заступника Президента в Парижі мало б піднести значення віце-президента в очах американців, які побачили б, що Ніксон може конферувати з Хрущовим, як це він вже робив під час свого побуту в Москві і під час візити совєтського прем'єра у ЗДА. Недавно державний секретар Крістіян А. Гертер заявив, що ЗДА хочуть почути в Парижі, чи СССР дійсно бажає зменшити політичне напруження в світі, а це можна буде зробити впродовж кількох днів.

ВОЛ. ЗАПАРАНЮК ПОЦІЛУВАВ В РУКУ ПРИНЦЕСУ І ЗДОБУВ ШИРОКИЙ РОЗГОЛОС ДЛЯ УКРАЇНИ

Ютика, Н. Й. — Клясичним прикладом, як кожну нагоду можна використати для популяризації української визвольної справи, може послужити випадок, що трапився відомому місцевому діячеві, організаторові Українського Народного Союзу та колись кандидатові на головного радного, п. Володимирові Запаранюкові. Місцева „Ютика Дейлі Пресс" з понеділка, 25-го квітня, друкує на передовій сторінці довгий на повних дві шпальти репортаж Діка Левіна і хоч в заголовку сказано про відвідини в Ютиці принцеси Ілеани, то більшість репортажу відноситься до української визвольної боротьби та одного з її учасників — п. В. Запаранюка, що щиро усміхається із поміщеного разом з репортажем портрету.

Володимир Запаранюк

Усе було припадкове. Місцеві телевізія і радіо широко розголосили, що до Ютики приїжджає румунська принцеса Ілеана та матиме доповідь. Вол. Запаранюк, як буковинець, не міг не заінтересуватись реклямованим виступом, бо ануж буде там мова і про Україну. Отже, пішов на доповідь. Людей було небагато, може з пів сотні. Принцеса оповідала свою скитальську історію, але про це в репортажі тільки мала згадка. Натомість широко про Запаранюка, Україну та українську визвольну боротьбу. Трапилося так, що принцеса, після доповіді ,стала біля дверей та поданням руки прощалась з усіми приявними на її виступі. Коли черга прийшла на Запаранюка, він схилився, поцілував принцесу в руку та в її румунській мові заговорив їй на потіху: „Живи на многі літа". Принцеса вже не випустила Запаранюкової руки, аж спитала хто він. Запаранюк представився із додатковим вияснениями: українець, що колись служив у румунській королівській охороні та добре її пам'ятає. З того і почалося. Репортери забули про принцесу, натомість „обсіли" Запаранюка. У висліді репортаж, який у свобідному перекладі повторюємо:

Після 23 років, — пише Дік Левін у „Ютика Пресс" — після тисячів миль та одної світової війни та багатьох битв за волю, одна европейська принцеса зустріла в Ютиці колишнього королівського ґвардиста... Колишнім охоронцем королівської родини був Володимир Запаранюк. А принцеса — Ілеана, дочка короля Фердинанда і королеви Марії, що володіли Румунією до 1937-го року. Вона приїхала до Ютики з промовою проти комунізму. В 1938му році, коли Румунією володів її брат Карло, Володимир Запаранюк був 18-літнім українцем, що з уваги на свій ріст і фізичну будову був вибраний до служби в румунській королівській ґвардії. Не була це служба, яку він спеціяльно любив. Україна, його батьківщина, була поділена на частини її сусідами: Росією, Польщею, Мадярщиною і Румунією. Проте, Запаранюка, як і усіх молодих хлопців, покликали до військово служби в румунській армії...

Описуючи дальше Запаранюкову службу в румунському війську та згадавши про історичні події, що призвели до другої світової війни, автор репортажу в заключенні пише:

„Коли Запаранюк закінчив службу в румунській армії, тоді зачалася друга світова війна. Україна попала під німецький чобіт. Запаранюк приєднався до українського підпілля і впродовж черґових п'яти років боровся у приватній війні своєї батьківщини України проти німецьких наїздників. В іншій частині України велась підпільна боротьба проти румунського союзника нацистів... У цій країні Запаранюк активно працює в багатьох українських організаціях, зокрема в Українському Конґресовому Комітеті. Він допомагає поширювати правду про поневолення України її останнім наїздником, Совєтською Росією". Не мавши можливости боротись гарматами, ми боремось тепер словом і письмом — заявив Запаранюк" — стверджує в заключенні свого репортажу Дік Левін у „Ютика Дейлі Пресс".

Комуністи зазнали великої поразки у виборах в Ляосі

Вієнціян. — У маленькій південно-азійській країні Ляосі, що ще недавно була частиною французької колонії Індокитаю, відбулись в минулу неділю вибори, які кинули характеристичне світло на повний провал комунізму в південно-азійських народах. Хоч нема ще і, з уваги на важкі комунікаційні умовини, довший час ще не буде докладної статистики з отих виборів, проте вже тепер стало відомо, що комуністи програли на цілій лінії. На 59 парляментарних мандатів 32 вже здобула права консервативна й різко антикомуністична партія „Комітет оборони національних інтересів". Провалились всі шість кандидатів лівої Партії миру, а з крайньої-лівої, замаскованої комуністичної партії на її 9 кандидатів тільки один виявляє шанси, що буде обраний. В одній виборчій окрузі консервативний кандидат дістав 18,189 голосів, незалежний 11 голосів, а комуністичний 4 голоси. Подібна пропорція слідна і в інших округах. Тому, що за виборчою ординацією в Ляосі для вибору потрібна найменше більшість із половини відданих голосів, то багато кандидатів стануть до тіснішого вибору ще 6 травня ц. р. Ляос має на півночі кордон з комуністичним Китаєм, а на сході з комуністичним північним В'єтнамом. Хоч мілітарно це дуже слаба країна, все ж її населення має цивільну відвагу продемонструвати під час виборів свою ворожість до комунізму.

Прихильники Джансона організують виборчі комітети в 17-ох стейтах

Солт Лейк Ситі. — Прихильники техаського сенатора - демократа Линдона Б. Джансона організують виборчі комітети за вибір Джансона на президента в 17-ох західніх стейтах, а після того мають свою акцію перенести на схід. Сам сен. Джансон відвідав вже стейти Невада, Ютаг, Колорадо, Вайомінґ і Вашинґтон. Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн — це головний промотор кандидатури на президента свого техаського земляка.

Несподіваний успіх книжки сенатора Ґолдвотера „Сумління консерватиста"

Вашинґтон. — Арізонський сенатор - республіканець Беррі Ґолдвотер недавно видав книжку під заголовком „Сумління консерватиста", яка проти найсміливіших сподіванок стала „бестселером", і в короткому часі її продано вже 85,000 примірників. Видання цієї книжки має свою історію. Колишній декан правничої школи Нотр Дам Кларенс Маніон впав на думку, що думки сен. Ґолдвотера найкраще висловлюють консервативні ідеали і намовляв його написати про це окрему книжку. Коли Маніон говорив про це з видавцями, вони домагалися машинопису твору. І так сен. Ґолдвотер написав свій твір про політичні ідеали консерватиста. Коли Маніон дістав початок машинопису, він настрашився „правого напрямку" цієї праці і рекомендував авторові виправити от хоч би те місце, де Ґолдвотер вимагає, щоб ЗДА зірвали дипломатичні зв'язки з СССР. Але автор не погодився на це, кажучи, що до цього колись мусить прийти, як не тепер, то за 10 років. Перші 500 примірників книжки просто з переплетні завезли на стейтову республіканську конвенцію в Південній Кароляйні, де їх розкупили, а сенатор дістав обіцянку, що 13 делеґатів з того стейту будуть підтримувати кандидатуру Ґолдвотера на президента. Перше видання виносило 5,000 примірників, друге 10,000, третє 20,000, а четверте 50,000. Деякі корпорації замовляють по 1,000 примірників цієї книжки.

● **Марта Кокольська-Кобрин,** відома співачка (сопрано) виступить в суботу дня 30 квітня ц.р. о год. 2:30 в ролі Мімі в опері „Богема", що її ставить італійський експериментальний театр у Фешен Інституті в Ню Йорку, при Вест 24-ій вулиці.

Один голос рішив про невдачу нарад у справі нової морської конвенції

Женева. — Шеститижневі наради над питанням прибережних вод і міжнародних прав риболовлі на відкритих водах пішли намарне тому, що забракло одного голосу у голосуванні над компромісовим американсько-канадійським внесенням. За тим внесенням, територіяльні води сягали б на шість миль від берегів надморських країн, з тим, що дальших шість миль були б відкриті для риболовлі. Совєти і їх „невтральні" поплентачі заступали думку, що територіяльні води мають простягатись на 12 миль.

В АМЕРИЦІ

● **Адміністрація** загальної служби повідомляє, що американський уряд кожного року платить 160 мільйонів долярів за те, що бере в оренду 1,600,000 акрів землі, потрібних для його агенцій.

● **Сенатор - демократ** із Південної Кароляйни Олін Д. Джансон пропонує, щоб встановити наново доктрину Монро для Західньої Півкулі й включити до цілей поборювати підривну комуністичну інфільтрацію та явну аґресію проти Американської Півкулі.

● **Кільканадцять малярів** пікетували Музей Модерного Мистецтва в Ню Йорку за те, що той музей підтримує модерних абстрактних малярів, картин яких ніхто не розуміє. Пікетувальники носили написи: „Мистецтво сходить на пси"; „Мавзолей модерного мистецтва"; „Музей модерного нонсенсу", і подібні інші. Один із протестантів сказав: „Таке мистецтво — це образа людської інтеліґенції". Директор музею заявив, що він приймає критику, а в своїх мурах зберігає твори різних мистецьких напрямків.

● Представники робітничих організацій в Ню Йорку і Лікарського Товариства повіту Ню Йорк дебатували над справою лікарської опіки для старших осіб і погодилися в тому, що цю проблему треба конче розв'язати, але як її розв'язувати — то в тому були великі різниці між робітниками і лікарями.

● Два визначні протестантські духовники о. д-р Юджін Карсон Блейк із Пресвітеріянської Церкви і єпископ Методистської Церкви Бромлі Окснелл надрукували в магазині „Лук" статті, в яких заявляють, що вони були б стурбовані, коли б католик став Президентом ЗДА.

У СВІТІ

● **У Лондоні** почав від понеділка 25 квітня ц.р. появлятись новий щоденник „Ді Ню Дейлі", величиною 16 сторінок. У передовиці, де з'ясовано ідеологічні позиції того часопису, сказано, що це єдиний в Англії часопис, який не стоїть під ніякими впливами робітничих спілок. „Ню Дейлі" — орган не залежний від політичних партій, але виразно анти-соціялістичний. Заповідає боротьбу проти англійських робітничих спілок, які здебільша є цілком підпорядковані проводові соціялістичної Партії праці.

● **Княжна Марґарита,** яка вийде заміж 6 травня ц.р., не відкликала своєї участи в різних публічних святкуваннях і імпрезах, передбачених на найближчі місяці в Англії. З цього міркують, що не відповідають правді всі комбінації на тему її виїзду з Англії на довгу подібну подорож. Її наречений, Антоні Армстронґ Джонс, має ще перед вінчанням дістати титул „ерла", що в рангзі титулів чимсь вищим від „вайкаунта" і „барона", але нижчим від „дюка" і „маркіза".

● **Японські комуністичні студенти** відгрожуються, що вони зустрінуть президента Айзенгавера, коли він цього літа прибуде з відвідинами до Японії, демонстрацією, в якій обкидають його камінням, як це зробили „хоробрі венезуельські студенти" супроти Ричарда Ніксона. 25.000-на поліція в місті Токіо буде змобілізована задля охорони особи Айзенгавера та виключення будь-яких авантур.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Дві промови — два бігуни

Минулого понеділка у двох віддалених на тисячі миль містах пролунали дві промови на ту саму тему конференції „на вершинах", що почнеться 16-го травня ц. р. у Парижі. Французький президент де Голь присвятив цій справі львину частину свого виступу перед об'єднаними палатами Конгресу у Вашингтоні, а Нікіта Хрущов промовляв у Баку, на Кавказі, на святкуванні 40-річчя збройного уярмлення Азербайджану. Де Голь ствердив, що позиції Заходу і Совєтів у справі Німеччини й Берліну стоять на протилежних бігунах, і краще цієї справи не заторкувати, не старатися узгіднювати, бо це, сказав він, річ неможлива. Водночас він перестеріг Хрущова, щоб той не наполягав на прийнятті Заходом його позицій. З свого боку де Голь рекомендував, щоб три атомові великодержави розпочали атомове роззброєння, і від цього узалежнив припинення Францією дальшого розвитку її атомового озброєння. Зрештою, де Голь заявляв, що Франція, як і інші західні держави, сподівається від конференції „на вершинах" злагіднення міжнародної ситуації.

Те саме заявляв Хрущов, але його підхід до тієї конференції, як він його з'ясував у згаданій промові в Баку, діяметрально протилежний. Він знову з найбільшим притиском говорив про конечність розв'язання проблеми Німеччини й Берліну виключно по лінії совєтської рецепти, себто через підписання мирового договору з „двома Німеччинами" та перетворення західнього Берліну на „вільне місто". Він погрожував, що коли йому не вдасться переконати в цьому західніх лідерів у Парижі, то Совєтський Союз підпише з Східньою Німеччиною сепаратний мир, і з тим моментом Захід втратить вільний доступ до Берліну. За найважливішу ціль своєї місії в Парижі він уважає перехилення Заходу на свій бік якраз у справах Німеччини і Берліну. Чому він уважав за відповідне якраз під час перебування у Вашингтоні де Голя, що з усіх західніх лідерів стоїть найближче до Конрада Аденауера, побрязкувати шабелькою, погрожувати Берлінові та залякувати весь Захід, це зрозуміле тільки грубій московсько - большевицькій дипломатії, ща не раз нагадує слона в крамниці з порцеляною. Дехто з західніх політиків подивляє Хрущова в тактиці застрашування, у вічному орудуванні аргументами шантажу.

Західні пресові коментатори потішають себе, що важне не те, що Хрущов говорить для втихомирення своєї комуністичної совісти та для комуністичної пропаганди, а те, що він скаже за зачиненими дверми Айзенгаверові, Мекмілленові і де Голеві. Вони переконані, що Хрущов припинить тактику шантажу в хвилиною, коли побачить, що вона не діє, і західні держави не підуть на угодівство. Хрущов — читаємо — переконається в Парижі, що про угодівство Заходу в справі Німеччини й Берліну не може бути мови, і тоді говоритиме інакше. Цього самого сподівається і де Голь, який твердить, що в двох точках можна і треба шукати з Совєтами порозуміння: міжнародного роззброєння і спільної допомоги економічно недорозвиненим країнам.

Але треба сумніватися, чи й у тих двох справах можна буде дійти з Совєтами до будь-якої злагоди, бо покищо ані на Женевській конференції роззброєння, ані в усіх розмовах на тему конструктивного спільного підходу до проблеми новопосталих держав Азії й Африки не проявилось ані сліду совєтської доброї волі до співпраці.

Таким чином, чим ближче день, коли з'їдуться голови урядів трьох західніх великодержав з диктатором СССР, тим ширша прірва, що ділить Схід і Захід. За вістками з Лондону — там теж здають собі справу, що нема ні одної великої міжнародної проблеми, в якій можна було б дійти з большевиками до згоди. Тому шукають таких справ, в яких сяке-таке порозуміння було б таки можливе, щоб не замикати шляху для ще одної конференції „на вершинах", щоб можна було говорити про „злагіднення міжнародної атмосфери". Але яке ж злагіднення можливе, коли дійсні позиції Сходу і Заходу — на двох суперечних бігунах!

Підозрілі оборонці і спонзори

Є в З'єдинених Державах Америки група людей дуже „гуманно" і „миролюбно" настроєних, які протягом довгих років використовують кожну нагоду, щоб стати на оборону комуністичних підривників і злочинців, у зв'язку з різними процесами проти комуністичних шпигунів, таких, як, наприклад, Джуліюс і Ітел Розенберги. Ці люди під ширмою різних церковних організацій і установ організували широкі пропагандивні кампанії в оборону нібито безневинно суджених людей, знеславлюючи при тому на всі лади американську справедливість і американські суди.

Один із таких горливих оборонців комуністичних злочинців Валдо Франк широко відомий із своїх різних виступів та акцій в останньому чвертьстолітті, заініціював цими днями широку пропагандивну акцію в обороні Фіделя Кастра проти закиду, що він є закаптуреним комуністом і ставить у своїй політиці комуністичні цілі. Для проведення цієї кампанії Валдо Франк створив навіть спеціяльну організацію під назвою „Комітет чесної гри у відношенні до Куби" із завданням очистити від закидів у комунізмі не тільки Кастра, але й усіх комуністів на Кубі.

Перший виступ цього зорганізованого Франком Комітету відбувся цими днями у відступленій до його диспозиції залі Церкви Унітаріянської Спільноти в Ню Йорку. На цьому зібранні в приявності яких 300 „спонзорів" Валдо Франк заявив, що називати те, що діється на Кубі, комунізмом, є ... абсурдом і дискредитацією кубинського народу. Згідно з його ствердженням „на Кубі немає ніяких комуністів, а є тільки романтичні революціонери, сповнені глибокої віри в героїзм і в людські вартості". На його думку, американський уряд і преса повинні припинити „цькування" проти режиму Фіделя Кастра і дати йому всю ту грошову й технічну допомогу, якої він потребує.

Кампанія „Комітету чесної гри у відношенні до Куби" на цьому зібранні не закінчилася. Комітет, що до нього входять, крім Франка, ще десятки відомих спонзорів прокомуністичних і комуністичних імпрез, вирішив відкрити постійне бюро для „поборювання викривленого інформування американської преси про Кубу і Кастра", видавати для цієї мети окремий тижневик та різного роду „освідомчу літературу і влаштовувати по всій країні прилюдні доповіді про Кубу та її романтичний революційний режим".

Хто оплачуватиме це бюро, видавництво і широку пропагандивну акцію, включно з поїздкою на Кубу і по Америці, ні Валдо Франк, ні інші оборонці Кастра не виявили. Зате з тим більшою нахабністю вимагають вони, щоб американський уряд фінансував „романтичний" режим Кастра, який чимраз виразніше усю свою політику спрямовує в річище московського „міжнародного комунізму" і разом з комуністами веде спільну підривну акцію проти престижу й інтересів З'єдинених Держав Америки, знеславлюючи їх, як агресорів і оборонців колоніялізму.

Ще трохи і американське громадянство дочекається кампаній, в яких будуть доводити всіма можливими способами, що Хрущов і інші кремлівські самодержці не є ніякими комуністами, а є „революційними романтиками", найщирішими „добродіями людства".

СТИЛЯГИ, МЕХАНІЧНІ І НУДЬГУЮЧІ ГРОМАДЯНИ

Відомо, що найбільш брехливим нашим інформатором є совєтська преса, яка попадає в наші руки. Брехливість її безконкуренційна. Але чимало правдивих фактів мусить таки вона подавати, коли ті факти стають типовими, масовими. Бо — шила в мішку не заховати.

Ось, наприклад, проблеми молоді. Вони прибирають у Совєтському Союзі таких гострих і широких форм, що комуністична преса змушена присвячувати їм тепер особливу увагу.

„Народні дружини", громадські суди, бригади комуністичної праці — все це нові явища в совєтській дійсності, і всі вони подумані на те, щоб приборкувати незадоволену молодь, в кращому разі — виповнювати ввесь її час „соціялістичним змістом". В цілком конкретній формі це незадоволення виявилося цими днями у Караганді, на цілинних землях. Мабуть, таких бунтів і заворушень на широких просторах СССР було вже чимало, але про них ми не знаємо. І мабуть, не зважаючи на недавню заяву прокурора Найвищого Суду Руденка про те, що „політичних в'язнів у нас немає" — десятки тисяч їх переходять через лаву підсудних на далеку північ, як „кримінальні злочинці".

Процеси ферментації, потаємні й часто неусвідомлювані, як „контрреволюційні", відбуваються в головах молодих робітників і колгоспників, у головах студентів і щойно дипломованих фахівців. Вони, ці процеси, йдуть у різних площинах і породжуються різними причинами. Але всі вони в суті своїй — антирежимні, антикомуністичні.

Дуже голосно осуджує совєтська преса так званих „стиляг" — молодих ледарів-гульвіс із забезпечених матеріяльно родин, які надміру захоплюються рок-н-роллом і паризькими модами. Від слова „стиль" їхня назва й походить.

Гостро критикує преса також „механічних людей" — тобто людей, які не всіма фібрами своєї душі, не органічно, а лише механічно зв'язані з совєтським режимом. Ці люди, мовляв, зовсім не беруть до серця інтересів комуністичного будівництва, а натомість задовольняються творенням власного добробуту — „міщанських кубел", проти яких з такою ненавистю виступав колись Ленін.

Ще дуже непокоїться в Кремлі „нудьгуючою молоддю" — отією, яка нудиться, розчарована в усьому на світі, звичайно, також і в комуністичній ідеології, хоч про це вголос не говориться. Там, на совєтських верхах, напевно здають собі справу, що нудьга — дуже небезпечна річ, надто ж, коли вона закорінюється в душах студентів. Нудьга бо, як душевний стан — це є завжди реакція на щось, яка кінець-кінцем веде до протиреакції.

У харківському літературно - мистецькому та громадсько - політичному місячнику „Прапор" (ч. 12 з грудня 1959 року) на тему „нудьгуючої молоді" виступив народний засідатель З. Гуліда, якому з титулу засідателя, мабуть, прийшлося не раз зустрічатись в суді з цією категорією молоді.

Ось, наприклад, про Анатоля Х., харківського студента, одного з типових „нудьгарів", З. Гуліда пише, що збочив він з правдивого комсомольського шляху тому, що „читав усе, що траплялося під руки. І переписував з книжок дещо до свого щоденника. Отакі, наприклад, місця: „Всі ми живемо в пустелі. Ніхто нічого не розуміє. Народ — безтямна отара..." Справді — крайній песимізм.

Листи Анатоля Х., що фігурували на суді, як речові докази, свідчать про те, що його інстинктово поривало до „безтурботного життя", тобто життя якнайдалі від цілинних земель і ... комсомольських зборів з нудними, насточортілими доповідями й дебатами, веденими в точно приписаних рямцях. „Підкорення цілини, — пише З. Гуліда, — будівництво шахт у Донбасі, побудова комунізму в нашій країні — все це його і його товаришів не обходило".

Анатоль якось писав своєму приятелеві: „... Літо минуло. Почалося сіре життя. Пишу кіносценарій під назвою „Мій протест", де хочу показати молоду людину, яку примушують стати ... робітником вищої кляси..."

Коли на суді допитували свідків, студентів педагогічного, гірничого і політехнічного інститутів, один з них, Дмитро Коваленко, Анатолів друг, каючись перед суддями, розповів: „У нашій стиляжній компанії ми відпочивали й розважались напрочуд безглуздо. Танцювали вдома і в клюбах. Ходили по Сумській вулиці і іржали. Не можна було ці звуки назвати сміхом, бо жадних підстав для сміху в нас не було. Ми просто іржали найрізноманітнішими голосами. Чим голоснішим і несамовитішим було це іржання, тим більше воно нам подобалось. На нас звертали увагу, обурювались. А нам — наплювати. Ми самі називали такий регіт „сміхом переляканих ідіотів".

— Навіщо ви це робили? — спитав суддя.

— Це була гра. Ми так розважались. Щоб не було нудно...

„Нудьга" ... — розуміє З. Гуліда. — Скільки разів чули ми це слово з уст підсудних і свідків!"

Про те, що ферментація, яка відбувається в умах совєтської молоді, сягає куди далі, як заборонений „рок-н-ролл", читаємо в комсомольській газеті „Сталинское Племя", яка виходить на Україні. Це — також звіт з голосного процесу, проведеного недавно в Кривому Розі перед „громадським судом".

Як підсудні, виступали на цьому процесі п'ять молодих інженерів та науковців і ... „комсорг" — комсомольський організатор Криворізького гірничого інституту. І так само, як на попередньому процесі, фігурував тут, як головний речовий доказ, відібраний робітниками КГБ щоденник одного з підсудних.

Чим же займалися ці молоді совєтські фахівці, що їх поставлено перед „показовий суд"? Обвинувачень настягано проти них багато: антипатріотизм (!?), зневажливе ставлення до соціялістичної праці і вороже ставлення до комуністичної моралі; проповідь „свободи особовости", плазування перед Заходом і — що найголовніше — „підозрілі контакти і дії"...

З допиту підсудних виявилось, що вони систематично слухали закордонні радіопередачі і відбували конспіративні сходини в студентському гуртожитку або на пустельному острові ріки Саксагані. Там вели вони дискусії на різні політичні теми, і там же обговорювали новини, почуті „в нічних годинах на примхливій короткій хвилі". В одній із таких дискусій „вожак" цієї підпільної групки заявив: „Я твердржу, що людство йде до загину. Ось побачите, на цій плянеті незабаром усе почнеться з початку. Ви всі обернетесь на динозаврів. Не надійтеся на майбутнє..."

З вичитаних на суді уривків із щоденника звертає на себе увагу ось таке місце: „Мені починає подобатися їх (комсомольців — ред.) страх перед кожним моїм словом. Я люблю дратувати всіх комсомольців, навіть наражаючись на скандал..."

Немає сумніву, що таких і подібних підпільних групок на Україні є тепер багато. Є, звичайно, і поважніші нелегальні групи, які напевно мають перед собою виразнішу мету. Але про них совєтська преса не згадує із зрозумілих причин. Сьогодні вона пише лише про „стиляг", „механічних громадян", і „нудьгуючих молодих людей", які шукають виходу із морально - політичної задухи, з сліпого кута, в якій загналась комуністична ідеологія.

В. С-ко

НЕВІДІСЛАНИЙ ЛИСТ

„Як ти живеш,
кузиночко-красуне,
Чудесний друг
моїх дівочих літ?
Крізь все життя
твій образ пронесу я,
Як ніжний спогад,
як чарівний міт.

Ми на робфак *)
ходили вліті босі,
Взуття сховавши
на зимовий час,
Я лише троянди
в темному волоссі
Своєю свіжістю
прикрашували нас.

Троянд в дворі
цвіло завжди багато,
Ніхто не боронив
нам обривати їх,
Вони росли вінком
навколо хати,
Яскраві, як любов,
і радісні, як сміх.

Тепер тобі,
як і мені — півсотня,
І темну голову
мережить сивина...
З ким ти живеш,
чи з мужем, чи самотня,
З тобою син,
чи зовсім ти одна?

Ти мабуть, і тепер
у школі викладаєш,
Сховавши в альгебру
буденність сірих днів.
Надії втрачені,
і віри вже немає,
А в серці осени
сумний, холодний спів.

Ти дні минулі,
радісні, дівочі,
Над зошитом
схилившись, пригадай,
І сліз солодких,
що зогріють очі,
Ти не спиняй,
сестричко, не спиняй!

Що ще сказать тобі?
Нехай цвіте весна вам,
Нехай і ви
побачите колись..."
...І знов лишився тут,
за океаном,
Мій невідісланий,
мій небезпечний лист.

АЛЛА КОССОВСЬКА

*) Робфак — робітничий факультет.

Ірина Книш

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

(До сторіччя з дня народин)

(1)

В цьому році припадає видатний ювілей — соті роковини народин піонерки відродження української жінки, першої авторки збірки поетичних творів в українській літературі, учасниці перших бойових лав, що йшли на барикади проти темноти й рабства за правду й свободу, найкращої поетки українського жіночого руху.

В містечку Миколаєві над Дністром, в родині зукраїнізованого німця, Юлія Шнайдера, комісара Жидачівського повіту — 18-го квітня 1860 року народилася дівчинка, якій дано ім'я Юлія, бо й мати дитини носила таке ж ім'я. Родом попівна, мати Юлія Лопушанська відзначалася небуденним даром пісні й слова та схильністю до містики. Зате її муж писав вірші в народницькому дусі, що друкувалися в „Галицькій Зорі", і, виступаючи на захист селян, осуджував своїх політичних противників — москвофілів. В такій літературній атмосфері родинної хати з раннього дитинства виховувалася майбутня поетка Юлія Шнайдер — Уляна Кравченко*).

У пізніших своїх спогадах вона розповідала: „... Мої батьки мешкали в 1860-70 роках в будинку Леонтія Устіяновича, колишнього бурґомістра вільного містечка Миколаєва над Дністром, — батька Миколи Устіяновича, повістяра й поета. Я чула багато про нього з уст його родини. Брат Миколи Устіяновича, тоді молодий студент, виголошував його вірші. Ніжність слів таких віршів як „Рекрутка" і „Пещена дитина" — чарували мене. Мені, малій дівчині, здавалося тоді, що поети — то окрема каста, а поезія — таємничий обряд..." („Щирий друг і учитель", Література і мистецтво, Львів, 1941).

Коли Юлій Шнайдер помер і родина залишилась майже без засобів до існування, дівчинку віддано до Львова під опіку материного брата Омеляна Лопушанського, доктора прав й професора та судового радника, типового представника табору москвофілів, що належав до „Общества Качковського" і вірно служив австро - угорській монархії. Його жінка, як і її приятельки, була членкою „Общества русских дам". Однак, не ця відстала й національно ворожа атмосфера родинного довкілля формувала духовість молоденької дівчини в 1877 - 1881 роках. Про це можемо дізнатися з її власних слів:

„... Коли я вчилася у львівській учительській семінарії, — слідила за думами поета Івана Франка, що писав вірші під псевдонімом „Мирон". Слова його пісень підносили й будили шану і дивний страх, що він один із недосяжних і недоступних велетнів духа, що його ідеї випередили покоління його сучасників... В семінарії між товаришками почувалась я самітною — кріпилася словами поета і передчуттям, що стрінемося в житті. Найсильніше вражали мене, молоду дівчину, поезії „Беркут", „Наймит", „Каменярі". Гаряче бажала пізнати поета - автора полум'яних строф..."

На таке її бажання, висловлене дядькові, була відповідь: „Франко на лаві обвинувачених, належить до дуже небезпечної секти соціялістів".

Не дивлячись на те, що в школі вживано тоді т. зв. язичія, молода семінаристка вивчає українську мову, читає Марка Вовчка, Котляревського, Федьковича, що, „прорвавши кола темноти, показував народові новий шлях"...

Ще на шкільній лавці, наприкінці 70-ох років, виходили з-під невправленої руки ще молодої поетки віршовані заклики до „дівчат - цвітів нашої землі", як і що діяти, щоб воскресла „наша Мати". А в щоденнику вона писала: „О, щоб чарівна ворожка-весна причарувала серця - душі наших сестер, щоб всі огрілися її теплотою, збудилися до труду на рідній ниві. Мало трудящих, а нікого із наших жінок... Але скільки перепон на нашій дорозі, а в нас нема любови до всього, що рідне! Хвилинний запал через перешкоди стигне, і це нещастя наше... Скільки струн в серці зірваних — але не мої втрати болять мене — інші кличі в серці відгомін знаходять. Горе Україна — моїм горем! (Уривки спогадів, Календар Жіночої Долі, 1930).

21-річна Юлія Шнайдер не дожидає вигідного заміжжя (а вона ж була окрасою львівських сальонів, королевою балів і вечорниць), але, скінчивши семінарію, залишає Львів, щоб стати в малому містечку вчителькою: „Хочу стати сильною на дорозі нових обов'язків, нехай пропадуть і спогади про Вертерів та Демонів із днів найраншої мосї молодости, нехай не томлять, не жахають мене більше... Хочу поховорнити решту снів та мрій, щоб завтра стати сильною на труд життя, на бій... (Спогади учительки, Коломия, 1936).

В родинному містечку Миколаєві не було для неї місця. На перший рік практики довелося їхати з недужою матір'ю до міста Вібрки. Тут зразу дали себе відчути всі притаманні провінційним закутинам конфлікти, сплітки, інтриги, переслідування. Шкільне начальство й товариші праці були противенством розуміння ролі вчителя, яке привезла з собою новоприбула ідеалістка. Польська панівна мова, кар'єровичівство, наклепи й доноїцтво — нестерпно важко було в таких умовах довести до того, щоб діти „замість передп'ястовських старопольських леґенд оповідали про княгиню Ольгу і хрещення Руси". А коли дійшло до відома, що вчителька „пише вірші для русинів", її перенесено на працю в селі Стоках, в якому перед тим ніякої школи не було. Треба було шукати приміщення. Поки громада вибудувала школу, учительці відступлено дяківку. Її вона описала в пізніших своїх спогадах:

„... Де ж та дяківка? Оглядаюся. За цвинтарним ровом стоїть хижа сама-самісінька. Не те, щоб хати в сусідстві були, але біля неї нічого більш — ні огорожі ніякої. Здається, живі люди тут ніколи не жили. Наближаюся, низька хижа, дах колись був соломою накритий, від сторони цвинтаря пів стіни впало. Мале віконце заложене чорним папером. Пустка. Нікого питатися... Входжу. В сінях вітер зірвав мені капелюх. Стелі не було, а в стрісі діри, протяг. По лівій руці — не знаю, яким словом це назвати — справді нора, без долівки, зі стелею з тяжких чорних бальків..."

Через тиждень після того Юлія з Лопушанських Шнайдер відійшла назавше в свій надприродний світ. Самітна Уляна Кравченко звертається в спогадах до померлої:

„... Прости, що за твого життя я не причинилася до твого щастя... Ти жила для мене, ти була моїм щастям; але як же інакшого щастя ти мені бажала! Плекаючи мене ніжно, мов квітку - мімозу, призначену жить в теплівні, ти не могла дивитися, як буря - стужа валить її немилосердно й безпощадно. Ти бажала певно іншого щастя для доні, бажала бачити її серед власної сім'ї, а бачила зарібницю, що трудиться коло чужих дітей, бачила, не знаючи причини, як кожну усмішку щастя до мене, а приймала холодом; дівочі літа йшли, а я незмінна була... Прости, що стільки хвилин, які тобі належалися, забирали наука, школа, книжки... Прости!" (Спогади учительки).

Утративши назавжди „руки, що обережно хоронили, серце, що горнуло в кожній хвилині горя" — все їй здалося марним, наче й не бачила, що: „кінчиться осінь. В хаті тісно, темно, вогко й зимно. З розпаленої печі вітер завертає дим до хати. Глина зі стелі паде кусниками... Польові миші перед стужею зими — хороняться громадно до одинокої хижі серед піль. Гризуть та нищать колишні записки-діярії..." Тоді від грудневого вихру, під скрипіт цвинтарних хрестів, знайшла вона захист — в книжках. Багато їх в неї було і незвичайних: біографії Савонароллі, Джорджана Бруно, Гуса, Віклефа!.. Трагедії великих людей приковують до книг, дають забути про себе. Ось велика книга з творами й життєписом Вікторії Кольонни, італійської поетеси ренесансу, що мала між другами великих людей, а між ними Михайла Ангела. Для неї він навернувся до католицької церкви...

*) По-німецькому „шнайдер" значить — кравець. Звідтіль літературний псевдонім Уляни Кравченко.

Ол. Бабій

ОЛЕНА ТЕЛІГА Й ОЛЕГ ОЛЬЖИЧ

(4)

Олександер Кандиба жив кілька літ у Відні, а згодом перенісся до Чехо - Словаччини.

У Празі бідний емігрант-поет не міг удержатися зі скромних літературних заробітків і з стипендії, яку ласкаво давав йому чеський уряд президента Масарика, тому Олександер Кандиба мешкав з родиною в селі Черношицях, за кількадесят кілометрів від столиці Чехо - Словаччини. Родина Олега Кандиби жила в трудних умовах, ділячи гірку долю усіх вигнанців. Положення її було тим трудніше, що Олександер Кандиба, хоч і ветеринар, за фахом не працював. Українці - емігранти, які мешкали в Черношицях, між ними Чикаленко, Андрієвський, батько жінки Петлюри, проф. Сірополко, не раз бачили, як мати поета Ольжича ходила до лісу збирати гриби, ягоди, щоб хоч щонебудь зварити на обід чоловікові й синові.

В таких обставинах Олег Кандиба скінчив науку в гімназії, а потім студіював у чеському університеті. Під час студій у Празі Олег Кандиба цікавився передусім археологією, літературою, і всі його знайомі, як і батьки, були переконані, що з того тихого, скромного студента вийде науковець, поет, але не політик - революціонер.

Олена Шовгенівна й Олег Кандиба в одному році здавали матуру, потім студіювали разом у високій школі, і якийсь час були сердечними приятелями. Їх знайомі й сусіди не раз бачили таку милу сцену: Олег із китицею польових квітів підходив під дімок, де мешкала його приятелька зі студенткою Фещенко - Чопівською, і у відчинене вікно, в якому з'являлося усміхнене дівоче личко, передавав ті квіти. За хвилину Олена виходила з дімка і разом з Олегом прямувала на залізничу стацію, щоб їхати поїздом до Праги на університетські виклади. По викладах вернувшись до Черношиць Олег відпроваджував Олену до її дому.

У Черношицях українці казали, що там де є Олена, там є і її вірний друг Олег.

Одної неділі Олена Шовгенівна й Олег Кандиба, йдучи в Празі через Карловий міст зустріли студента Олексу Бабія і запропонували йому взяти з ними участь у прогулянці. Вони плавали човном по ріці, читали свої вірші, розмовляли про свої студентські справи, про літературні новинки і співали. Коли над хвилями ріки полинула пісня „Реве та стогне Дніпр широкий", Олена з якимсь екстатичним захватом сказала, що в деяких місцях Влтава подібна до Дніпра, а Прага де-не-де до Києва, і що вона хотіла б колись вернутися до столиці України й поплавати по Дніпрі.

Чи тоді, коли молоденька поетка та її друг, осяяні промінням сонця, розсміяні, розспівані, згадували Дніпро, міг хтось подумати, що і їй і йому судила доля знайти смерть за ґратами в'язниці?

По скінченні студій Олег Кандиба посвятився науковій та літературній праці. В тому часі найбільше розвинувся його поетичний талант і зродилось найбільше його творів.

Молодий поет Олег Ольжич одружився з дочкою професора - літературознавця Леоніда Білецького і зажив щасливим подружнім життям.

Але його особисте щастя тривало не довго. Саме тоді, коли знайшов він працю, виявив себе добрим сином своїх батьків і почав помагати їм в тяжкім положенні, вибухла друга світова війна. Під час німецької окупації України Олег Ольжич, заступник голови проводу Організації Українських Націоналістів полк. Андрія Мельника, на наказ Організації виїхав до Кракова, а згодом до Києва. Олег Кандиба організував націоналістичні дружини, що готовились до збройної боротьби за визволення України. Німецька розвідка вислідила поета - революціонера, арештувала його і вивезла до концентраційного табору в Саксенгавзені. У тому таборі, в якому німці розстрілювали й потруїли десятки тисяч в'язнів, Олег Ольжич сидів у келії сам-один, закований в кайдани. 10-го червня 1944-го року, після поліційного слідства, допитів і тортур, він помер. За день перед тим в'язні, що відбували прохід на тюремному подвір'ї, під вечір, чули, як Олег Кандиба ходив по келії, брязкаючи кайданами.

Це був доказ, що помер він не природною смертю, а був закатований.

Трагічне закінчення життя Олега Кандиби залишилось одною з понурих таємниць доби суворої як вовчиця, доби окупації України полчищами Адольфа Гітлера.

Літературна творчість Олега Кандиби - Ольжича була свідомим будуванням твердині духа українського народу, основ української дійсности, підготовою до великих діл поневоленої, але спрагненої волі нації.

(Кінець буде)

ЯК ШИКАГО ВШАНУВАЛО ПАМ'ЯТЬ ГЕТЬМАНА І. МАЗЕПИ

(Короткий звіт та фінансове справоздання ЮКОМА м. Шикаго).

Для відзначення 250-літнього ювілею Гетьмана Ів. Мазепи Учительська Громада 13-го лютого 1959 р. скликала громадську нараду товариств та організацій міста Шикаго для устійнення програми святкувань та вибору ювілейного комітету. Вибрано координаційну комісію, яка узгіднила між організаціями напрямні спільних святкувань. Друга громадська нарада була 27-го березня 1959 р., коли узгідили точки спільного виступу й склад Почесного та Ділового Комітетів та комісій. В склад Почесної Президії ввійшли: д-р Мирослав Сімкович — голова, Архиєпископ Генадій, д-р о. Михайло Ваврик, інж. Богдан Білинський — президент Об'єднання укр. амер. громадських організацій на стейт Іллиной та Іван Дужанський президент Ліги американців українського походження в Шикаго.

В склад Ділового Комітету ввійшли представники організацій Шикаго та голови й секретарі окремих Комісій Комітету. Діловий Комітет очолював проф. Адам Антонович.

Комісії К-ту були: „зовнішніх зв'язків, програмово-мистецька, Молоді, Наукове Тов. ім. Шевченка — Відділ Шикаго, пропагандивно - пресова і фінансова та контрольна.

Діловий Комітет збирався щодругий тиждень, а перед центральним святкуванням частіше. Протоколи тих засідань мають передати до архіву в Музею в м. Шикаго.

В склад центральних святкувань в Шикаго входив Здвиг молоді. 3-го жовтня 1959 на Стадіоні Ракне відбулися легкоатлетичні змагання, а 4-го жовтня в домі СУМА вечір мистецьких самодіяльних гуртків окремих молодечих організацій. Імпрези ці були успішні, а заплянований на 4-го жовтня в Гумболд Парку здвиг молоді не відбувся з огляду на зливний дощ.

На другу частину спільних святкувань призначено було велику академію в неділю 18. жовтня 1959 р. на год. 5-ту по пол. в Лейн Технікал Скул при 2501 Вест Аддісон вул. в Шикаго. Головними точками: доповідь проф. Р. Завадовича, по українськи, д-ра Куляса по англійськи та виступ з'єднаних хорів м. Шикаго та оркестри СУМА.

Академія пройшла добре. Громадянство було задоволено і це було найкращою подякою Діловому Комітетові за його працю.

Присутніх на академії в Лейн Технікал Скул було понад півтори тисячі, які майже вщерть заповнили обширну залю школи.

• Третьою частиною спільних святкувань була конференція Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка 24-го жовтня 1959 в Нортвестерн Юніверситі при 357 Іст Шикаго вул. Вона була призначена і для чужинецького наукового світу. З доповідами виступали проф. Р. Смаль - Стоцький, проф. Клyренс Меннінг, проф. Іван Фізер та проф. Ілля Витанович. Конференція мала повний успіх, за це можна погратулювати місцевому Відділові Наукового Т-ва з п. д-ром В. Соколовським на чолі.

Крім цих трьох спільних імпрез ще й численні організації та товариства й церкви відзначили пам'ять Гетьмана І. Мазепи окремими виступами та імпрезами.

В школі українознавства при парохії св. Миколая відбулися конкурси читання та вивчення української історії мазепинської доби, а на закінчення шкільного року учні відограли картину під заголовком „Гетьманська шабля", написану проф. Р. Завадовичем.

То саме відбулось в школі при катедрі св. Володимира. В тій же катедрі дня 27-го вересня відправлено панахиду за душу Гетьмана. Попередньо таку саму панахиду дня 30-го серпня під час Православного Дня, присвяченого Мазепі в Геммонді з відповідним словом відслужив Архиєпископ Мстислав.

В церкві св. Софії були виклади з історії Мазепинської доби.

В Свято-Покровській церкві Архиєпископ Григорій відслужив дві панахиди, а в своїм слові підкреслив значення Гетьмана в ділянці культури та будові церков, при чім підкреслив, що „анатема", яку кинула Москва на Мазепу, була офіційно знята на соборі УАПЦ в Києві в 1921 році, бо Гетьмана Мазепу треба вважати чи не найбільшим добродієм Церкви.

Пластова Станиця в Шикаго відзначала Ювілейний Рік Мазепи окремим святкуванням на своїм „Великім Лузі" в пластових таборах, які прибирали назви з Мазепинської доби. 11-го липня в Шикаго станиця святкувала 250-річчя виступу Мазепи. В програмі, котру започаткував о. Рейнарович молебнем та з промовою сен. д-ра Р. Барановського, була дефіляда пластової молоді і штафета пластунів з Міннеаполісу, які принесли символічний вогонь з містечка Мазепа в Міннесоті.

Осередок СУМА — Відділ Північ Шикаго поза участю в центральних святкуваннях Комісії Молоді окремо присвятив табір пам'яті Гетьмана Мазепи.

Оселя „Самодопомога" в Равнд Лейку відзначила 250-ті роковини виступу Мазепи рядом змагань в літнім сезоні, а дня 21-го вересня зустріччю членства та гостей.

Організація Оборони Чотирьох Свобід України 8-го Відділу в Шикаго влаштувала 11-го жовтня 1959 р. в домі СУМА доповіді: „Мазепа — велика постать в нашій визвольній боротьбі з Москвою" — виголосив проф. д-р Юрій Русов з Канади;

„Жінки в житю І. Мазепи" — виголосила пані Наталія Русова;

Т-во „Нова сцена" 12. грудня відограла п'єсу „Мотря" на основі повісти Богдана Лепкого. —

Український Національний Музей в Шикаго зорганізував мазепинську виставку в листопаді 1959 та велику виставку в лютім 1960.

На півдні Шикага: а) в церкві св. Петра й Павла відправлено панахиду та проведено відповідну академію для відзначення ювілею гетьмана І. Мазепи. б) Осередок СУМА — Відділ південь Шикаго відповідними імпрезами відзначив пам'ять Великого Гетьмана.

Мазепинські видання: Пласт видав кольорові конверти та спеціяльну серію пластових мазепинських марок. То саме — Станиця Бр. І. УД в Шикаго. Укр. Нац. Музей видав медалю-жетон з написом і портретом Мазепи, та поштову картку - портрет І. Мазепи. Мазепинські марки розійшлися по цілім світі і вже сьогодні відбитки тих марок знаходимо в філателістичних виданнях в Еспанії!

Т-во „Самодопомога" видало 2,000 мазепинських грамот для членів дітей, що перебували на Оселі, жертводавцям, гостям та учасникам легкоатлетичних змагань.

Передаємо фінансовий звіт:

А. Приходи:

Вступи на Академію 18. жовтня . .	$	1,576.50	
Позичка	$	200.00	
Оплата за оголошення в пропам'ятній книжці	$	625.00	
Добровільні датки від Т-в та окр. осіб	$	188.75	
Продажа жетонів ЮКОМА . . .	$	628.70	
НТШ — Відділ Шикаго — пожертви під час Академії 18. жовтня . .	$	58.00	
Вступи на Академію 18. жовтня . .	$	1,576.50	
Добровільні датки за програмки також	$	59.57	
Звороти	$	6.00	
Переходові суми	$	100.00	
Разом . . .	$	3,442.52	

Б. Розходи:

Зворот позички	$	200.00	
Переходові суми	$	100.00	$ 300.00
Адм. видатки:			
Оголошення та друки . . .	$	650.00	
Відсотки вуд позички	$	4.00	
Адм. видатки	$	119.63	
Втрати імпрези Комісії Молоді (див. п. 1. центр. святкувань) .	$	35.50	
Оплата заль на сходини й для Академії	$	380.97	
Декорація сцени для Академії 18-го жовтня	$	100.00	
Гонорарії для виконавців (в Академії)	$	355.00	$1,645.10
Друк нот кантати „Мазепиним шляхом"	$	108.10	$ 108.10

Дотації:

ЮКОМА — централя (за жетони) .	$	313.00	
10 відсотків збірщикам оголошень (збірщики оголошень самі від себе отримані ними суми передали на різні добродійні цілі, як напр для Капелі Бандуристів, УККА, тощо, виказавшись перед Фін. Комісією відповідними посвідками) . . .	$	62.50	
НТШ — Відділ Шикаго уля улаштовання конференцій (див. п. 3 центральних святкувань), то що . .	$	500.00	
Хор „Сурма" в Шикаго . . .	$	50.00	
На заложення архіву. К-ту (архів той пізніше мають передати до Укр. Музею в Шикаго) . .	$	50.00	
НТШ — централя	$	100.00	
УВАН	$	100.00	
УККА — катедра українознавства .	$	100.00	
Укр. Нац. Музей в Шикаго . .	$	100.00	
Дітям-залишенцям в Европі . .	$	13.82	$1,389.32
Разом			$3,442.52

Контрольна Комісія К-ту в складі інж. Степана Куропася та Володимира Тимцюрака в присутності б. членів Фінансової Комісії Ділового Комітету пп. Тараса Шпікули, інж. Миколи Фещенка - Чопівського та Юліяна Кавки перевірила 3-го березня 1960 р. касову книгу та всі приходові й розходові прилоги включно з ювілейною пропам'ятною книжкою та ствердила правдивість записів до касової книги і знайшла, що всі видатки є обосновані та оперті на рішеннях Ділового К-ту та підтверджені квитами за підписами двох членів Фін. Комісії.

Окремі побажання Контрольної Комісії:

Касову книгу враз з прилогами та іншими актами Мазепинського К-ту передати на переховання до Музею в Шикаго враз з архівом.

Ноти кантати „Мазепиним шляхом", куплені та видруковані з фондів Ділового К-ту передати до Укр. Нац. Музею в Шикаго для загального користування всіма хорами.

Фінансовий звіт Ділового К-ту подати до загального відома в пресі.

Шикаго, квітень 1960 р.

Інж. Микола Фещенко-Чопівський,
містоголова Фін. Комісії Ділового Комітету.

Інж. Степан Куропась, Володимир Тимцюрак,
члени Контрольної Комісії.

Український Народний Союз і „Свобода" це твердиня українців у вільному світі, які мають за собою 65-літню історію провідництва в політичних, соціяльних та культурних змаганнях нашої еміграції

З діяльности Спорт. Клюбу „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж.

Розглядаючи та підсумовуючи з перспективи 5-ох минулих літ (від заснування Клюбу) діяльність Футбольного Спортового Клюбу „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж., без сумніву й з признанням треба ствердити, що Клюб цей на протязі згаданого часу проробив велику спортово-організаційну, корисну працю, та послідовно двигає себе з кожним роком на вищий щабель спортового росту, ступаючи зараз — в недалекій вже віддалі за деякими нашими передовими дружинами. Коли ще тому 3 чи 4 роки „Січ" була так-би мовити тінню на „зеленому майдані" у відношенні до других дружин — зараз її позиція, завдяки зусиллям проводу, визначила належне місце в ліговій спортовій табелі (здобуття минулого року чемпіонату нюджерської Ліги й вхід до „А" кляси), та признання і респект у спортовій опінії. А коли зважити, що праця розвивалась у дуже тяжких обставинах, при холодному ставленні американської опінії до „сакеру" з осібна (бизнесовий підхід), та й великих сумнівів у можливість росту клюбу ба врешті і внутрішніх труднощей — то ніде правди діти, що саме клюб заслуговує в повні на вирізнення. В численному стані — Клюб тепер має зорганізованих понад 60 молодих грачів від т. зв. учнів почавши, які в сумі творять 3 активні дружини, себто: учні від 12-15 року життя, юньйори, від 15-18 та 1-ша дружина від 18-го вгору. Крім цього „Січ" плекає інші роди спорту та має добре зорганізовані секції, як: кошиківка, відбиванка, стук-пук (пінґ-понґ) шахи. Своїм ростом „Січ" спромоглася індивідуально на поважні потягнення, доказом хочби цього, організування у дні 30 квітня ц. р. „Турніру Копаного М'яча" т. зв. „сімкової системи" з участю дружин: УСК (Ню Йорк), Тризуб (Филаделфія), Січ (Елізабет) та інших місцевих клюбів. У своїй організаційній діяльності Управа Клюбу кладе найбільшу увагу на дві засадничі, основні тези: організувати якнайбільше молодь у ряди клюбу, щоб згідно з ідеологічним значенням спорту — виробляти молодих юнаків на вартісних одиниць Нації за кличем: „в здоровому тілі — здорова душа!" свою спортову будучність опирати на власних вироблених молодих силах. Аналізуючи дотеперішню працю „Січі" не можна оминути факту замалого заінтересування української громади згаданим клюбом. А можна собі уявити, якби Клюб стояв, коли б наше громадянство, якого діти знаходяться у тих же спортових рядах — доложило своєї опіки до розвою його росту. Я вірю, що при помочі нашого громадянства, Клюб „Січ" в короткому часі здобув би таку матеріяльну позицію, опираючись на власних силах як: Филаделфійський „Тризуб" чи нюйоркський „УСК". Хай отже наш народний клич: „спорт у маси" — не буде нам байдужий, а стане дороговказом, під яким молодь знаходить своє місце!

С. Кобільник

● **Арабські робітничі** спілки з осідком в Каїро погрожують бойкотом проти кораблів, що плистимуть під американськими прапорами на водах арабських країн, якщо до визначеного кількаденного терміну не закінчиться бойкот, застосований в нюйоркському порті портовими робітниками супроти єгипетського вантажного корабля „Клеопатра". Нюйоркські портові робітники відмовились обслугувати „Клеопатру" з уваги на бойкот, що його З'єдинена Арабська Республіка стосує до всіх кораблів, заанґажованих у торгівлі з Ізраїлем.

● На зборах Американської Музичної Конференції в Шикаго стверджено, що в 1959 році у ЗДА продали музичних інструментів за більше як півбільйона долярів, це значить на 12.6 відсотка більше як в 1958 році. В 1949 році продали були інструментів тільки за $220,000,000.

В неділю, відбудеться в Ню Йорку Традиційне Пластове Свячене

Ню Йорк. — В найближчу неділю, 1-го травня ц. р., тут в авдиторії новозбудованої школи відбудеться традиційне пластове свячене, на якому, як кожного року, зустрінеться велика півтисячна громада членів Пласту зі своїми батьками та з приятелями пластової організації. В програму цього свята-зустрічі ввійдуть виступи старшої й молодшої пластової молоді, яка виконає гагілки й пописуватиметься національними танками. Гостину підготовляє місцев. Кружок Пластприяту. Пластова молодь сподівається, що не буде ні одного батька чи матері, ні одного приятеля Пласту, який не взяв би участи в цій зустрічі, що має дати не стільки матеріяльну допомогу на придбання Пластового дому, як моральне поперття для дуже важливої виховної праці, яка ведеться в цій майже п'ятдесятилітній організації української молоді. Свячене розпічнеться о год. 4.40 по полудні. Слід сподіватися, що українське громадянство Ню Йорку й цим разом виповнить по береги велику залю Святоюрської школи. **П.**

До Арґентини вернулася одна родина з СССР

Буенос Айрес. (ДН.) — Арґентинська преса повідомляє, що повернулася до Буенос Айрес одна родина, яка кілька років тому виїхала була до Совєтів як реемігранти, не резигнуючи при тім з арґентинського громадянства. Родина ця складалася з трьох осіб подружжя та малолітньої дитини. Вона вдалася до арґентинської амбасади в Москві і за її інтервенцією, по довших заходах, зізволено їм вернути назад до Арґентини. Преса наводить, що між поворотцями є багато незадоволених з комуністичних відносин, але їм поворот строго заборонений. Кількома наворотами були спроби втечі, але вони не вдалися і втікачів розстріляно. З Уруґваю подають, що до країн Латинської Америки іде транспорт російських старовірів, які через Китай вивтікали зі Сибіру, де були заслані за сектарство.

Труман веде приховану виборчу акцію в користь Саймінґтона

Вашинґтон. — Журналіст з агенції Юнайтед Прес Інтернешел Л. С. Вилсон надрукував статтю під заголовком „Труман показує свою руку", в якій пише, що в акції для ліквідації кандидатури сенатора Джана Ф. Кеннеді треба вбачати зручну руку колишнього президента Гаррі Трумана. Вже давніше Труман в Ню Йорку сказав, що Кеннеді і Стівенсон це ті демократ. кандидати, якими дуже тішилися б республіканці, бо тоді вони мали б можливість вибрати свого кандидата на президента. Труман заявив, що „його партія повинна найменувати на президента когось такого, хто біг би виграти цьогорічні вибори". Проти номінації Стівенсона Труман був в 1952 і в 1956 роках. У своїх спомипах Труман згадує, що Стівенсон в 1952 році, кандидуючи на президента, дивно відносився до тодішнього президента, це значить до Трумана. Труман заявив, що він є невтральний до кандидатур, але в дійсності він веде приховану аґітацію в користь Саймінґтона.

Губернатор Майнер заявляє, що прийняв би номінацію на президента

Ню Йорк. — Губернатор-демократ стейту Ню Джерзі Роберт Б. Майнер заявив в телевізійному інтервю, що в нього є „двері широко відкриті на те, щоб прийняти номінацію на президента ЗДА, коли б її йому запропонували на конвенції". Він сказав, що погодився б прийняти і кандидатуру на віце-президента. Але він зараз додав, що не є активним кандидатом на президента і що ним не буде, хіба що йому запропонували б президентуру або віце-президента на конвенції в Лос Анджелос, коли б там виникла ситуація сліпого кута, це значить, коли б „уряд шукав чоловіка", а не навпаки. Майнер виявив свою програму на становищі президента — координація праці членів уряду і здорова фіскальна політика і здорове законодавство та здібність об'єднувати різні інтереси „для добра і економічних потреб країни". Майнер сказав, що він не є амбіціонером, і погодився б бути кандидатом тоді, коли б більшість на конвенції цього собі бажала.

Конґресмен Рузвелт і АУҐП домагаються зліквідувати конґресову комісію для розгляду протиамериканської діяльности

Вашинґтон. — Конґресмен-демократ із Каліфорнії Дж. Рузвелт закликає Палату Репрезентантів скасувати Комісію для розгляду протиамериканської діяльности, бо, на його думку, ця Комісія не є потрібна, а її праця перестаріла. Конґресмен Рузвелт гадає, що недавня атака цієї Комісії на Крайову Раду Церков за здогадний комунізм в цій Раді — ясно показує про шкідливість цієї конґресової Комісії. „Не можемо закривати очі на діяльність цієї Комісії. казав Рузвелт, бо роблячи це, ми підтримуємо їх помилки". На своїй конференції в Шикаго Американська Унія Громадянських Прав підтримує домагання конґресмена Рузвелта і закликає Палату зліквідувати цю Комісію, функції якої з успіхом могла б перебрати Правнича Комісія Палати Репрезентантів. Комісію для розгляду протиамериканської діяльности очолює конґресмен - демократ із Пенсилвенії Френсіс Волтер, який часто веде слідство проти тих осіб, які були комуністами, і які користають із конституції та не відповідають тоді, коли відповідь могла б їм пошкодити.

Індекс цін в березні становив 125.7 відсотка

Вашинґтон. — Департамент праці стверджує, що індекс цін на товари щоденного вжитку в місяці березні ц. р. збільшився на 0.1% в порівнянні з лютим ц. р. і становив 125.7%, це значить, що був на 25.7% більший від пересічних цін з 1947 - 1949 років, і на 1.6% більший в порівнянні з березнем 1959 року. Ціни на нові і вантажні авта значно зменшилися, і це спричинило те, що індекс цін збільшився в березні тільки на 0.1%. Збільшення індексу цін спричинило подорожчання харчів. Старі авта подешевшали в березні на 4.1%. Подорожчали в березні в порівнянні з лютим чоловічі убрання, жіночі суконки, ціни квитків до кін і оплати за побут в шпиталях. Внаслідок збільшення індексу цін коло 800,000 залізничних робітників дістануть збільшену заробітню платню на один процент за годину праці. Департамент праці передбачає зріст цін на харчі в весняних і літніх місяцях.

● **У Стрефорді в Англії** святковано в минулому тижні 396-ті роковини народин Вільяма Шекспіра. Прибули туди ентузіясти Шекспіра з 92-х країн широкого світу і головна вулиця того міста була прикрашена їхніми прапорами. Вперше прибули делеґати з З'єдиненої Арабської Республіки і Ґвінеї. 600 дітей брало участь в народних танках і виставі в театрі у честь Шекспіра, що його побудовано в тій місцевості.

Інженер із Лос Анджелесу „направив" сателіт „Піонер V" на віддалі 5,500,000 миль

Вашинґтон. — Голова Крайової Аеронавтичної Адміністрації д-р Т. Кейт Гленнен повідомив 24-го квітня, що інженер Космічної Технологічної Лабораторії в Лос Анджелесі Роберт Ґотфрід „направив сателіт Сонця „Піонер V" з віддалі 5,500,000 миль. Д-р Гленнен назвав Ґотфріда „направлячем із найдовшою рукою в світі". Аеронавтична Адміністрація 11-го березня випустила сателіта Сонця „Піонер V", який подає при допомозі радіових апаратів дані про радіяцію, температуру та інші прикмети космосу. По деякому часі в апараті щось перемінилося, і він депешував перекручені вісті, які при відчитуванні не мали сенсу. Інженер Ґотфрід так довго досліджував ці нові сиґнали, поки не вдолося йому знайти новий до них ключ, який знаходив зрозумілий текст подаваних інформацій із космічних просторів. Ця „направа" інструментів на сателіті „Піонер V" сталася минулого тижня у вівторок, а повідомлення про той факт розіслали пресі тиждень пізніше.

Ніксон називає свою програму „поступовим консерватизмом"

Вашинґтон. — Віце - президент Ричард М. Ніксон, промовляючи на зборах Американського Т-ва Часописних Редакторів, розгорнув широко свою майбутню програму, називаючи її „поступовим консерватизмом". В промові він порушив проблеми закордонної політики, а у відповідях на запити, які йшли після промови, віце - президент говорив про економічні справи, заявляючи, що він вірить в економічний консерватизм, бо „найкращий консерватизм повинен бути поступовий". Ніксон казав, що треба буде добре перевірити вартість поступового кроку в економіці, поки зробиться новий рух вперед. „Це є шлях серединою дороги". Віце - президент казав, що хоч важливим є зменшити федеральне заборгування, то на першому місці мусить бути безпека країни. На думку Ніксона релігія стає тоді виборчою проблемою, коли її роблять такою самі кандидати або їх прихильники; сам віце - президент признає великий вплив релігії на американські політичні ідеали. Щодо допомоги закордонові то ЗДА мусять допомагати чужим країнам, хоч і в цій країні є деколи голодні, і хоч треба б будувати греблі в Тексасі і Каліфорнії. Крім Ніксона промовляли ще й демократичні кандидати на президента Адлей Е. Стівенсон, Гюберт Г. Гомфрі і Стюарт Саймінґтон.

Туніський президент говорить про можливість „воєнного стану" з Францією

Туніс. — Президент Тунісії Габіб Бурґуїба виголосив в місцевости Теборсук промову, в якій — за пізнішим офіційним комунікатом — оскаржив Францію в кількакратному порушенні території Тунісії і заявив, що при повторенні таких випадків Тунісія вважатиме їх за воєнні акти і відповідно зареаґує. Президент Бурґуїба признав, що Тунісія не має військового летунства ні фльоти, якими могла б атакувати Францію, але — казав він — Франція має такі інтереси на терені Тунісії, що їй повинно залежати на добрих взаєминах та вона не повинна провокувати відплатних репресій. Тунісія скаржиться, що французькі війська й летунство, переслідуючи альжирських партизанів, що хороняться на території Тунісії, заганяються туди й вбивають не тільки партизанів, але й цивільні особи, громадян Тунісії. З другого боку, Франція оскаржує Тунісію, що вона дає притулок та постачальні й вишкільні табори для альжирських партизанів і тому підтримує воєнні дії проти Франції. Тунісія відмовилась заборонити альжирським партизанам організуватись в Тунісії і робити відтіля рейди на Альжир. Туніського амбасадора, сина президента Бурґуїби, викликано на нараду з Парижу до Тунісу.

Пожежа лісу загрожує історичним пам'яткам в Ню Джерзі

Трентон. — Пожежа, що виникла на плянтаціях брусниці в Савт Джерзі поширилася в понеділок 25-го квітня в напрямку тракту Вартон і, знищивши 6,000 акрів соснового лісу, загрожувала на протязі багатьох годин історичній американській місцевості Батсто Вілледж і її пам'ятковій кузні колоніяльного часу. В гашенні вогню брало участь понад 300 добровольців - пожежників і лісових робітників із стейту Ню Джерзі. Вони домоглися недопущення пожежі до 100,000 акрового лісового масиву на південно-східніх окраїнах повіту Бирлінгтон, який востаннє перетворено на парковий резерват для різного роду звірини і птиць. Зльокалізовано вогонь щойно в 8.30 год. вечора.

Короткі Вістки

● **Уряд Андори**, „республіки" в Піренейських горах величиною 190 кв. миль з 6,500 мешканцями, під спільною суверенністю Франції і еспанського єпископа, — заперечив вістку французької преси, наче б її військовий бюджет „зріс" до висоти 5 долярів. Речник уряду заявив, що єдиною закордонно - політичною проблемою Андори є добитися того, щоб Еспанія включила Андору до своєї телевізійної сіті.

● **На Цейлоні** нова криза уряду. Прем'єр Дадлі Сенанаяке дістав у парляменті вотум недовір'я 86 голосами проти 61 заледви після одномісячного урядування. Це голосування попередила 38-годинна надзвичайно бурхлива дебата. На овиді є нові парляментарні вибори.

● **Королева Єлисавета** надала „Ордер заслуги" англійському артистові - маляреві Грагамові Сатерлендові, який 6 років тому наробив багато шуму своїм портретом Черчилла, що його намалював на замовлення парляменту. Деякі критики писали, що під тим портретом треба підписати, що це Черчил.

● **В 1959 році 32** відсотки засідань комісій було тільки 30 закриті, а цього року впродовж перших трьох місяців закриття засідань комісій було тільки 30 відсотків, на 952 засідань було закритих 287.

КАТАЛОГ
КНИЖОК КНИГАРНІ „СВОБОДИ"
63 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

(3)

Січинський В.: Історія українського мистецтва ч. I	6.00
ч. II	3.00
Український тризуб	1.00
Чужинці про Україну	1.00
Онацький Є.: Завзяття чи спокуса самовиправдання?	1.50
У Вавилонському полоні (спомини)	0.75
Славутич Яр: Донька без імени — поема	0.35
Смолій І.: Манекени	1.50
Стахів М.: Перша совєтська республіка в Україні. Нарис історії агресії та конституційного розвитку совєтської влади підчас першої частинної окупації України	1.25
Друга совєтська республіка в Україні. Нарис історії агресії та конституційного розвитку совєтської влади підчас другої частинної окупації України	2.40
Сурма — великий збірник українських пісень	5.00
Стасюк П.: У новому світі (спомини бизнесмена) бр.	1.50
опр.	2.00
Стоцький Д.: Потолочені хліба (оповідання, Австралія)	0.50
Тарнавський О.: Мости, поезії	1.25
Життя — вінок сонетів	1.25
Тесля І.: Географія України	3.00
Тис Ю.: Рейд у невідоме	1.80
Тобілевич С.: Рідні гості (спогади про УСС на Україні)	0.50
Удовиченко О.: Україна в війні за державність	4.00
Українка Л.: Твори. Повне видання, 12 томів	30.00
Український лісницький альманах	3.50
Филипович П.: Українська стихія в творчості Гоголя	0.50
Франко І.: Вибір із творів бр. 3.00 опр.	3.50
Хортиця М.: Велика гра	0.90
Храплива Л.: Вітер з України	2.00
Храплива Л.: У темряві	1.00
Цибульський Б.: Шляхами козацької слави	1.00
Цуканова М.: Шовкова рукавичка, оповідання	0.30
Ліричні твори	0.70
Українське весілля (п'єса)	0.50
Чапленко В.: Чий злочин (п'єса)	0.75
Чапленко В.: Українська літературна мова	5.00
Зойк та ін. оповідання	1.50
Чикаленко Є.: Спогади — 1861-1907	3.50
Чижевський Д.: Історія української літератури — від початків до доби реалізму	5.50
Чуковський А.: Доктор Айболиїв	0.75
Шах Ст.: Львів — місто моєї молодости, 3 томи	3.75
Шкварко І.: Проклинаю	0.80
Шлемкевич М.: Загублена українська людина	1.75
Галичанство	1.50
Шлемкевич М.: Верхи життя і творчости (промови — доповіді	1.50
Шуварська-Шумилович І.: Співуче світло — поезії	1.50
Шумовський Ю.: Під гарячим сонцем Африки	2.00
Щербак М.: Багаття — збірка поезій	0.75
Щоденник нац. героя Селепка Лавочки, гумор. повість про 1-шу Дивізію „Галичина"	1.00
Юриняк А.: Літературний твір і його автор	3.00
Юриняк Ю.: На далеких шляхах, п'єса	0.75
Яворівський Є.: Казка дітям невелика про курчатко й про шуліку	0.75
Яковлев А.: Договір Богдана Хмельницького з Москвою	2.00
Яновський Ю.: Майстер корабля — роман бр. 2.00 опр.	3.00
Ярославин С.: Визвольна боротьба на зах. укр. землях 1918-1923	3.00
Ярославська Д.: Її Нью Йорк (скорочена повість)	2.00
Ярославська Д.: Поміж берегами, повість	2.00
В обіймах Мельпомени — роман	2.00

Замовлення надсилати:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Посмертні Згадки

Петро ЧЕРНЕЦЬ, — член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 251 в Клівленді, Огайо, помер нагло 17-го квітня 1960 р., на 53 році життя. Покійний походив із села Дахнів, пов. Любачів, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Агафію, синів: Стефана і Михайла та синову. Похорон відбувся дня 20-го квітня ц. р., при участі Родини, Членів Т-ва та Приятелів, з церкви Преч. Діви Марії на цвинтар св. ап. Петра і Павла. — В. Н. П.!

Я. Кравчук

Петро КОСТЕРКА, — довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 11-го квітня 1960 р. Покійний прожив 59 років, походив із села Розділ, пов. Жидачів, Зах. Україна. Покійний був Українським Січовим Стрільцем, свідомим українцем та приміреним Союзовцем. Полишив у великому смутку дружину Марію, двох синів: Данила і Лева, доньку Наталію, зам. Селат та одного внука. Похорон відбувся в дні 14-го квітня ц. р., при участі Родини, Членів Відділу та Приятелів, з української кат. церкви св. о. Миколая, на цвинтар св. о. Миколая. — В. Н. П.!

Т. Шпікула, секр.

ТАРЗАН, ч. 4444. Опікун по неволі.

Білий ловець Бетті Кол був у критичному стані. Тарзан довго і важко працював і змагався, щоб врятувати жертву гарячки.

Але даремно... Після кількох годин людина дістала судороги і замовкла.

Тарзан був невдоволений. Внаслідок злих обставин він мусів відповідати за ту розбещену дівчину!